

Dr. Ion Sârbu

Prof. I. Lupuş

La vârsta de 57 ani s-a stins în Rudăria, — satul său natal — părintele dr. I. Sârbu, unul dintre cei mai bine pregătiți istorici români.

Născut la 19 Februarie 1865, ca fiul preotului Iacob Sârbu, a studiat în Caransebeş, Dobrişin, Pojon şi Braşov, iar studiile universitare le-a început la Jena şi le-a terminat la Viena, unde a luat şi doctoratul prezentând ca teză o importantă monografie istorică asupra politicei exterioare a lui Matei Vodă Basarab: „Matei Vodă Basarabas auswärtige Beziehungen”, apărută în Leipzig la 1899 şi apreciată favorabil în reviste de specialitate române, maghiare, germane şi franceze.

Încurajat de buna primire cu care fu întâmpinată cea dintâi scriere a lui, s-a apucat să studieze epoca lui Mihai Viteazul, adunând material bogat pentru o monografie a marelui Domn. Planul acestei lucrări l-a croit însă în dimensiuni atât de vaste, încât nici în două decenii nu l-a putut duce la îndeplinire.

La 1904 a publicat în Bucureşti volumul I al monografiei intitulate: „Istoria lui Mihai Vodă Viteazul Domnul Ţării Româneşti”. Acest volum - cuprinde o analiză foarte amănunţită a tuturor izvoarelor istorice şi o expunere conştiincioasă a tuturor momentelor din viaţa şi domnia lui Mihai până la 1598.

În prefaţă, arată autorul greutăţile ce a întâmpinat până a scris această carte şi se tânguieşte asupra „lipsei de noroc” în cuvinte, cari chiamă în amintirea cetitorului soarta multsbuciumatului Gheorghe Şincai. Dar „lipsa de noroc” avea să se schimbe curând într-un noroc de care puţini istorici români s-au putut împărtăşi până la dânsul. În sesiunea generală din 1905, „Academia Română” i-a acordat marele premiu Năsturel de 12.000 Lei, urmând recomandăţiunea cuprinsă într-un raport deosebit de elogios în care se făcea constatarea, că cel ce s-a încumetat să ia asupra-şi sarcina de a scrie o istorie specială despre Mihai Viteazul „era de sigur cel mai bine pregătit din tinerii noştri istorici, era, fără îndoială, spiritul cel mai potolit şi mai cumpănit, „scriitorul conştiincios şi obiectiv” „observatorul” cel mai „fin şi muncitorul cel mai cu rost, dacă nu cel mai harnic”, astfel încât lucrarea sa, dacă din punctul de vedere al formei, al stilului şi al limbii întrebuiţate, lasă întru câţva de dorit, însă din punctul de „vedere al cuprinsului, al studiului ştiinţific şi critic al izvoarelor, al combinării rezultatelor dobândite prin acest studiu, ca şi al expunerii faptelor, după înlănţuirea lor logică şi adevărată, merită toată lauda”.

La 1907 a apărut partea I-a din volumul II, dând istoria anilor 1598 —1599 cu toate întâmplările privitoare la cuprinderea Ardealului, şi anunţând că în partea a doua a acestui volum va înfăţişa stăpânirea lui Mihai în Ardeal, purtarea curţii împărăteşti din Viena cu el şi a lui cu împăratul, precum şi cuprinderea Moldovei, rămânând ca într'un ultim volum (III), să dea întreg materialul istoric privitor la căderea lui Mihai. Acestea din urmă însă nu au mai apărut. Căci autorul istoriei lui Mihai, neizbutind să ajungă profesor la Universitatea din Bucureşti, cum ar fi dorit şi refuzând să primească la Universitatea din Iaşi catedra, ce i s-a oferit — s-a aşezat ca preot în locul tatălui său, la Rudăria, unde îndatoririle cele multe ale oficiului său de paroh şi administrator protopopesc l-au împiedecat a îmbogăţi literatura noastră istorică şi cu cele 2 volume, anunţate în prefaţa dela 1907. A participat părintele Sârbu şi la luptele politice ale românilor naţionalişti din Banat contra nefastului curent al Burdiştilor, primind în cercul electoral Caransebeş un număr considerabil de voturi (2071) prin cari credea că ar fi dat „lovitura de moarte” duşmanilor politici ai neamului românesc. Cu prilejul alegerilor din primăvara anului 1922 îşi pusese candidatura ca independent la Bozovici. Dar a rămas adânc mâhnit, că până şi voturile date de proprii săi credincioşi din Rudăria i-au fost şterpelite în cursul nopţii.

O jalbă plină de amărăciune a înaintat M. Sale în numele celor ce avură durerea să vadă — şi la Bozovici, ca şi în alte părţi — o astfel de neruşinată falsificare şi batjocorire a votului obştesc. „Lipsa de noroc”, pe care o accentuase dr. Sârbu în prefaţa „Istoriei lui Mihai Viteazul”, nu l-a slăbit nici în cariera sa bisericească, nici în cea politică.

Din „Telegraful Român”. —

Din Cosinziana, REVISTA ILUSTRATĂ BILUNARĂ
ANUL VI, Nr. 13, 15 Iulie 1922